

Brede dialoog bleef beperkt

Als je van burgers wilt weten waar het met het Europese landbouwbeleid naar toe moet, kun je ze het beste uitnodigen om te komen praten over het landschap of over de vraag waar hun voedsel vandaan komt. Het is een van de aanbevelingen uit de evaluatie van de maatschappelijke dialoog die LNV voerde over het GLB. Nu schoven er vooral vergaderboeren aan.

LNV nam eind 2008 het initiatief tot een maatschappelijke dialoog over de vermaatschappelijking van de landbouw en de uitwerking van de Houtskoolschets van minister Gerda Verburg. De gedachte daarachter was dat een goede maatschappelijke inbedding van het landbouwbeleid niet kan zonder maatschappelijke actoren bij dat beleid te betrekken. Het debat kreeg vorm door een internetforum, keukentafelgesprekken en regionale workshops. Onderzoekers van de leerstoelgroep Bestuurskunde van Wageningen University evalueerden op verzoek van LNV de opzet en uitvoering van die dialoog.

'Het was de intentie van LNV om die dialoog breed op te zetten en ook niet-agrariërs te vragen hoe ze aankijken tegen landbouw, landschap en de rol van de boer daarin', vertelt Renate Werkman, een van de onderzoekers. 'Maar in praktijk bleef het vooral een discussie tussen boeren.' Dat kwam mede door de manier waarop mensen voor de dialoog werden uitgenodigd, vertelt Werkman. Omdat de minister snel met resultaten naar de Tweede Kamer wilde, was er ook sprake van grote tijdsdruk. De uitnodigingen gingen vooral rond in bestaande netwerken van mensen die eerder aan soortgelijke discussies deelnamen en

het landbouwbeleidsjargon kenden. Er werden wel burgers, waterschappen, natuurorganisaties en campingeigenaren uitgenodigd, maar velen zegden toch af. Werkman: 'Het thema en de taal waarin dat besproken werd sloten niet aan bij hun vragen. Bovendien komt de inbreng van dit soort buitenstaanders vaak niet overeen met het beeld dat ingewijden hebben van een relevante bijdrage. Daardoor blijven zij buitenstaanders, en blijven de ingewijden dezelfde gesprekken voeren als altijd.' Belangrijkste aanbeveling van de onderzoekers is dan ook om de vraagstelling en doelgroep te verbreden. Werkman: 'Vraag burgers niet om te praten over GLB-beleid, maar nodig ze uit om te praten over het landschap of over de vraag waar hun voedsel vandaan komt. Voor een discussie over meer specifieke deelthema's kan je dan specialisten uitnodigen.'

Verschillende wensen

Toch valt LNV weinig te verwijten, stelt Werkman. Want het ministerie had te maken met verschillende wensen en doelstellingen voor de dialoog en het landbouwbeleid. 'De wens om de landbouw te vermaatschappelijken vraagt om een breed debat. Maar de landbouwcommissie van de Tweede Kamer vroeg in feite om een uitvoeringsplan voor de Houtskoolschets, en dat is een heel andere vraag. Gaat het je daarom, dan is het slim om een discussie met een veel beperkter opzet onder direct betrokkenen te organiseren.' Lastig was verder dat de leden van de Kamercommissie het niet eens waren over de wenselijkheid van veranderingen in het landbouwbeleid, en dat bepaalde groepen boeren de vermaatschappelijking ter discussie stelden, bijvoorbeeld door te stellen dat voedselproductie op zich al maatschappelijk waardevol is. LNV zat in die zin klem tussen de wens van de EU, de meerderheid van de Kamercommissie en argumenten van boeren. 'Daartussen manoeuvreren is geen sinecure', zegt Werkman. Dat de dialoog beperkt van opzet was, is daarom inherent aan de positie van LNV. Desondanks was het een goede stap, concludeert Werkman.

De man en vrouw uit de straat werden niet bereikt bij de discussie over het Europees landbouwbeleid.

Cluster	Agroketens en visserij
Informatie:	www.kennisonline.wur.nl
Contact:	Renate.Werkman@wur.nl 0317 - 48 26 47